

Sygn. akt I UK 325/18

POSTANOWIENIE

Dnia 1 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania S. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 1 października 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 26 marca 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 marca 2018 r., III AUa [...] Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację S. M. (wnioskodawca), wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z 21 lutego 2017 r., VIII U [...], oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Ł. (organ rentowy) odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego został przez wnioskodawcę zaskarżony skargą kasacyjną w całości. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnych zagadnień prawnych, a mianowicie: 1) czy pod pojęciem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z

1983 r. Nr 8, poz. 43, dalej jako rozporządzenie z 7 lutego 1983 r.), jako wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy rozumieć można również prace wykonywane przez pracownika o tym charakterze w ramach jednego stanowiska pracy, ale w określonych odstępach czasowych (np. miesiąc, kwartał), sezonowo, przy uwzględnieniu, że pracownik wykonuje w tym okresie pracę w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy z jednoczesnym wykonywaniem innych prac w pozostałych okresach, również w pełnym wymiarze czasu pracy, czy też dla uznania wykonywanej pracy jako pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i jej uwzględnienia do okresu niezbędnego dla uzyskania prawa do emerytury w wieku obniżonym wymagana jest ciągłość, rozumiana jako nieprzerwane wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, bez przerw, przez cały okres zatrudnienia pracownika na danym stanowisku pracy?; 2) czy, przy uwzględnieniu, że pod pojęciem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu powołanego rozporządzenia można również rozumieć prace wykonywane przez pracownika o tym charakterze, ale w określonych odstępach czasowych, jak przedstawiono to w pytaniu a), to czy dla wykazania spełnienia wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymaganego dla uzyskania prawa do emerytury w wieku obniżonym, dopuszczalne jest sumowanie okresów pracy pracownika w szczególnych warunkach na tym stanowisku pracy, z pominięciem okresów pracy, nie posiadającej takiego waloru?; 3) czy w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych możliwe jest weryfikowanie okoliczności, wynikających z akt osobowych pracownika, pochodzących od pracodawcy za pomocą innych źródeł dowodowych, a w szczególności osobowych źródeł dowodowych (np. zeznań świadków, przesłuchania stron), tak jak może to mieć miejsce w przypadku świadectwa pracy, które podlega weryfikacji jako dokument prywatny, pochodzący od pracodawcy, przyjmując że akta osobowe pracownika również są dokumentem prywatnym?

Wnioskodawca podniósł ponadto, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na zarzuty naruszenia przepisów postępowania, polegające na nierozważeniu przez Sąd drugiej instancji wszystkich zarzutów apelacji, co miało

istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż dotyczyło możliwości uwzględnienia poszczególnych okresów pracy wnioskodawcy jako pracy w szczególnych warunkach, zaliczanych do okresu wymaganego dla nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym, a nadto z uwagi na zarzut naruszenia prawa materialnego, który w sposób oczywisty jawi się jako uzasadniony, skoro wbrew wyraźnej treści powołanej regulacji wskazany tam okres pracy wnioskodawcy powinien być uwzględniony jako praca w szczególnych warunkach, co nie zostało przez Sąd drugiej instancji dokonane z obrazą powołanej regulacji - załącznika do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. (wykaz A Dział XIV punkt 25).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Problem objęty pierwszym i drugim zagadnieniem prawnym został już rozstrzygnięty w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przykładowo w odniesieniu do kwalifikowania jako pracy w warunkach szczególnych prac kierowców ciągników zatrudnionych w sektorze rolnym wyjaśniono, że w przypadku wykonywania w okresie zimowym prac transportowych okres ten wliczany jest do stażu, uprawniającego do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym (jako praca w transporcie), podczas gdy praca na roli (jako kierowca ciągnika rolniczego) świadczona w pozostałym okresie (od wiosny do jesieni) już do tego stażu nie jest zaliczana (uchwała Sądu Najwyższego z 8 sierpnia 2019 r., III UZP 3/19, LEX nr 2703006).

Z ustaleń postępowania sądowego dokonanych na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów i wiążących dla Sądu Najwyższego jako sądu kasacyjnego wynika, że w okresie zatrudnienia na stanowisku murarza w Przędzalni [...] w Ł. powód wykonywał wszelkiego rodzaju prace budowlane, w tym prace dekarские, ale nie ustalono, by prace dekarские wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres, który stanowiłby podstawę dla uskładania 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Słusznie uznał Sąd Apelacyjny, że w przypadku zakresu obowiązków, obejmującego różne czynności oraz braku

ustalenia wskazującego na jednorodzaowość wykonywanych czynności w istotnych z punktu widzenia stażu emerytalnego przedziałach czasu, a dodatkowo przy uwzględnieniu, że do podstawowych obowiązków wnioskodawcy nie należały czynności wymienione w wykazie A, nie jest wadą wyroku Sądu drugiej instancji nieustalenie dokładnych proporcji między czasem wykonywania prac niewymienionych w wykazie A oraz wymienionych w wykazie A. Jak bowiem wyjaśniono już chociażby w wyroku Sądu Najwyższego z 4 października 2011 r., I UK 125/11 (LEX nr 1108448) badanie, czy praca w szczególnych warunkach (praca przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym) była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy, nie jest konieczne, gdy pracownik wykonywał również inne rodzajowo prace, czyli gdy nie wykonywał stale (codziennie) pracy w szczególnych warunkach.

W dalszej kolejności Sąd Najwyższy uznał, że skarga kasacyjna nie jest oczywiście zasadna, bo z ustaleń postępowania sądowego nie wynika, by prace remontowo-budowlane były rzeczywiście wykonywane na oddziałach, będących w ruchu. Jak zaś wyjaśniono w wyroku Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2014 r., I UK 162/14 (LEX nr 1622303), możliwość zakwalifikowania prac jako wymienionych w Dziale XIV, poz. 25 wykazu A wynika ze specyfiki miejsca i czasu ich wykonywania („na oddziałach będących w ruchu”), tworzących szczególne warunki porównywalne do tych, w których pracują pracownicy normalnie tam zatrudnieni (np. hałas, zapylenie, ponadnormatywne promieniowanie etc.). Dlatego pojęcie prac „na oddziałach będących w ruchu” powinno być wykładane z uwzględnieniem miejsca ich wykonywania, a nie funkcjonalnie, to jest jako prace, które (bez względu na warunki, w których są wykonywane) służą jedynie jednostce organizacyjnej (zespółowi osób) normalnie wykonującej prace w szczególnych warunkach.